

EGEPROCESSIONSSPINDER

Praktisk vejledning til udførende anlægsgartnere

1. GENKEND EGEPROCESSIONSSPINDEREN

Kroneskader Afløvede partier i trækroner, maj-juni	Reder Gråhvidt spind på stamme/grene. Indeholder tomme larvehylstre med farlige brandhår.	Larver Mørke larver med lange hvide hår og mørkt hoved, op til 3–4 cm. Bevæger sig i lange rækker (procession)	Ægspejl Kubelignende parti med 30–200 æg på års- og fjorårsskud, ofte kronens sydside. Ses bedst inden løvspring.
			
Foto: Slimguy	Foto: Luc Hoogenstein	Foto: Gyorgy Csoka	

Sikkerhedsafstand: 10–15 meter fra kronens drypzone er risikozone

Larverne kan smide brandhår som forsvarsmekanisme. Brandhårene er mikroskopiske (0,2 mm), flyver med vinden kan være farlige i op til 7 år. Vær opmærksom på vindretningen og nedfaldne reder. Vind og tørt vejr kan udvide risikozonen.

Larverne har brandhår i perioden maj-juli. Reder indeholder stadig brandhår herefter.

2. INDEN ARBEJDET STARTER

- Identificer alle egetræer på eller tæt ved arealet
- Kig efter larver på stammer, samt reder på stamme og kraftige grene
- Spørg grundejer/driftsleder, om Egeprocessionsspinderen er observeret tidligere
- Tjek om kommunen har sat informationsskilte op
- Vurdér vindretning — hold ekstra afstand ved kraftige angreb
- Hav kontaktnfo til grundejer/kommune klar
- Anlægsgartnervirksomheden skal medtage denne arbejdsproces i deres APV
- Virksomheden bør have sat sig ind i arbejdsmiljøvejledningen fra BFA Jord til Bord og have den tilgængelig i nødstilfælde

Til arbejde uden for risikozonen anbefales arbejdstøj med lange arm- og benklæder, halsedisse, hat og sikkerhedssko, der kan vaskes ved min. 60°C. Sikkerhedsbriller anbefales kraftigt.

3. MASKINBRUG NÆR ANGREBNE TRÆER

Maskiner spredt brandhår

Plæneklippere, buskryddere, løvblæsere og kantklippere kan hvirvle brandhår op fra jord og nedfaldne reder. Brug ikke maskiner inden for risikozonen, da de kan sprede brandhår.

- Stop maskindrift inden for 10–15 meter af angrebne træer
- Brug aldrig løvblæser under/nær angrebne egetræer
- Undgå buskrydder, plæneklipper og andre roterende maskiner, hvis der er risiko for kontakt med reder
- Rengør maskiner grundigt efter brug i angrebne arealer — vask forsigtigt med vand (ikke højtryksrensere)
- Betragt nedfaldne reder som farligt biologisk materiale — må kun håndteres af professionelle

4. FINDER DU LARVER ELLER REDER — GØR DETTE NU

STOP Stop arbejdet straks. Forlad risikozonen. Informer din ansvarlige.

- Hold god afstand og informer driftsleder/grundejer/kommune
- Kortlæg fund: adresse, GPS, foto, redernes placering i træet og omfang af angrebet
- Kontakt kommunen (offentligt areal) eller grundejer (privat areal) — de skal kontakte fagentreprenør om bekæmpelse
- Risikozone bør afmærkes (+ skiltning ved offentligt areal) — genoptag kun arbejde inden for risikozonen uden værnemidler efter grønt lys fra fagpersoner

5. VED KONTAKT MED BRANDHÅR

Akutte forholdsregler ved kontakt

Fjern synlige hår fra huden forsigtigt med tape. Tag inficeret tøj af udendørs — i plastikpose og forsegl. Vask ved min. 60°C. Tag bad og vask hår, ansigt og hænder grundigt. Undgå at kradse. Skyl øjnene ved mistanke. Ved kraftige symptomer eller vejrtrækningsbesvær: søg straks læge. Læs mere i arbejdsmiljøvejledningen fra BFA på BFAportalen.dk

Giftlinjen, Bispebjerg Hospital: 82 12 12 12

6. KONTRAKTFORHOLD OG ANSVAR

Grundejer bærer ansvar og omkostninger for bekæmpelse. Egeprocessionsspinderen kan ændre arbejdsomfanget markant.

- Overvej forbehold: hvad sker der, hvis angreb opdages under arbejdet?
- Der er ingen meldepligt eller bekæmpelsespligt — men DAG anbefaler altid information til grundejer og afklaring og dialog om ændrede forhold
- Dokumentér ændret plejeplan over for grundejer
- Arealer med inficerede træer kræver afmærkning og skiltning, hvor bekæmpelse ikke prioriteres — disse arealer kan ikke plejes i risikozonen uden korrekte værnemidler

7. KORREKT BESKYTTELSESUDSTYR (ved nødvendigt arbejde i risikozonen)

Påkrævet udstyr

- Heldragt (engangsdragter, type 5/6)
- Overtryksmaske (EN 146:2001)
- Filter til overtryksmaske (EN 143 P3, min. 2 stk.)
- Indblæsningsenhed (EN 146, >120l/min.)
- Handsker (En 420, PVC, kat. 2, 35 cm lange.)
- Gummistøvler (EN 345)

Husk ved afklædning

- Klæd af udendørs — ikke indendørs
- Forurenet tøj i tæt forsegllet plastikpose
- Vask tøj ved min. 60°C
- Klatreudstyr: reb og tekstilstropper behandles som farligt biologisk materiale
- Affald skal forsegles i lukkede "Wiva VAT" beholdere og håndteres som "Klinisk risikoaffald". Kontamineret materiale kan ikke afleveres til kommunal renovation.

Ingen brug af blæser eller hurtigt roterende maskiner inden for risikozonen, da det kan forværre spredning af brandhår

Kilder: Københavns Universitet, Giftlinjen Bispebjerg Hospital, BFA Jord til Bord.

Denne vejledning er generel og erstatter ikke lokal rådgivning fra fagfolk eller kommunale handlingsstrategier for larven.